

GIÁ BÁN	
DÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Mỗi năm: 3.500	6.000
Sau tháng 2.500	3.500
Sau tháng 1.500	2.000

Mua báo phải trả tiền trước
Thư và mandat gửi cho
M. TRẦN DINH PHU - AI
Tung quanh nhà, việc riêng
không được gửi vào

TIẾNG-DÂN

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUỖNH-THỨC-KHANG

Quản lý
TRẦN-DINH-PHÚ

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

ĐƯỜNG ĐÔNG-BÀ - HỒ

Giấy phép số 62

Giấy phép số 62

Kẻ dương cuộc
bay tôi, mà người
bằng quan lại
sáng.

NƯỚC TÀU SẼ CÓ CƠ-HỘI THÔNG-NHỨT KHÔNG?

(Một ý kiến đối với thời cuộc nước Tàu)

Thường thường trên thế-giới, bất-kỳ nước nào, có cái cuộc biến-động to tát, thì ai ai cũng chú ý vào nơi ngôn-luận hành-động của những kẻ gọi là trọng yếu nhân-vật, có danh vọng thế lực trong nước ấy, để xem xét phân đoán; mà ngoài ra nhân-dân xu hướng, dư luận phân-bính, thì cho là thông thường không quan-hệ mà không để ý đến. Đó là một điều sai lầm. Những người trọng yếu kia đều là kiến thức hơn người, tài-năng xuất-cúng, mà 1) vì đứng chừa trong vòng, bị những mối lợi hại trước mắt che lấp các sự thực bên ngoài; 2) bởi đối phó nhiều ngã mà suy xét không được tinh tường; 3) danh vọng thế lực đã cao, người chung quanh mình hay dùng những lời nịnh hót mà lời nịnh này là thắng lợi hay đến tai. Bởi vậy cho nên việc đời cũng như cuộc cờ, kẻ dương cuộc nhiều khi mê lối sai lầm mà kẻ dưng ngoài ngoài trông thấy được tướng trận (勝敗未可知也). Không phải kẻ dưng ngoài ấy kiến thức thực tiễn-duyệt hơn những người dương cuộc kia đâu, chỉ vì đứng ở ngoài vòng, như đứng ở chỗ cao mà trông chỏ thấp, không có cái gì che lấp mà thấy được rõ ràng vậy.

Gần đây, nói đến thời cuộc nước Tàu thì ai cũng chăm chăm trông vào Tưởng, Phùng, Diêm, Trương, Ung v. v., cho là chánh kiến toàn cuộc quan-hệ tại đây; tuy trọng yếu ấy. Mới rồi, một tờ báo nọ có đăng câu chuyện vấn đáp của một nhà phóng sự với Lư-tín (nguyên Tổng-Thương-Tổng-trưởng) về chánh kiến Đường-Thiệu-Nghị (hai người này ở ngoài vòng không dính vào chánh trị) đối với thời cuộc. Tuy là mấy lời đơn giản mà cũng thấy được chánh-trị chủ trương có chỗ định kiến. Xin lược trích đại đoạn như sau này:

Nhà phóng sự: «Tiền-sanh với Đường-thiệu-Nghị là bạn thiết, Đường đối với thời-cuộc ngày nay, ý kiến thế nào?»

Lư-tín: «Đường đối với thời cuộc, cũng đồng một ý kiến như tôi, nghĩa là khi nào có cái cơ-hội thống nhất, thì sẽ tham gia vào. Đến chỗ này, tôi giải quyết về đường chánh-trị. Đường lâu nay chưa chủ-ý; còn phần tôi thì chủ trương như là làm thế nào cho cuộc chánh trị đi trên con đường qui-đạo, mà tuyệt hẳn cái mối binh tranh kia.

Cuộc chánh trị hoạt-động

hiện bây giờ, tiền-sanh có tham gia vào không?

— Gần mấy năm nay, bất kỳ phương diện nào, tôi không tham dự vào cuộc chánh-trị hoạt động nào cả. Chánh-trị chủ-trọng như là chế-độ, chứ không chủ trọng về cá nhân, nên tôi không phân đối người nào mà cũng không ủng-hộ người nào về cá nhân cả. Hệ cái chế-độ được hoàn thiện thì ai cũng phải giữ; nếu chế-độ hủ bại thì cá-nhân thế nào cũng bị cái hoàn cảnh xoay-chuyển. Năm trên, tôi có một bức điện cho Ung-tinh-Vệ đã nói việc ấy rất rõ.

— Hiện cuộc chánh-trị ngày nay, tiền-sanh có phương pháp gì giải quyết không?

— Theo sở kiến của tôi, duy có chánh-trị giải quyết được chánh-trị. Xem như trước đây Quốc-dân-dảng chỉ lấy trên ba vạn quân thống nhất được toàn quốc, không phải tại lúc bấy giờ phải Bả-dương chánh-trị ác liệt, nhân-dân có lòng chán ghét, nên đối với bên chánh-trị do Quốc-dân-dảng chủ trương tỏ lòng hoan-nghinh sao? Không luận người nào, muốn mưu cuộc thống nhất toàn quốc, trước phải làm thế nào cho nền chánh-trị vững chãi cho vững thì mới hy vọng có hiệu quả.

— Tiền-sanh nói: «giải-quyết câu bản chánh-trị», vậy cách biện pháp thế nào?

— Tôi chủ-trương chánh-trị có chánh-trị (nghĩa là chánh-trị có chánh-trị) (1) để thân-triển thế lực. Trước ba năm nay, tôi có phát biểu một bài luận «đảng tranh cử quốc», người nước vì quốc dân đảng thấy bài luận ấy, ai cũng nói rằng không trái qua thời kỳ «Huấn-chánh» thì không thể hành được cách «chánh-dảng chánh-trị». Lời kiến giải ấy, trái với sở kiến của tôi: tôi cho rằng không có đảng tri chánh-trị thì không thể nào thực-hành huấn-chánh được. Nếu không do con đường đảng tri chánh-trị mà khởi đầu làm đi, thì gọi là «quốc-dân hội-nghị», «ước-pháp», «hiến-pháp» gì gì cũng là đồ trang-sức-phẩm mà thôi. Kia xem, từ năm năm Dân-quốc trở đi, nào chẳng không có hiến-pháp, nào chẳng không có quốc-hội, mà hiệu-quả ra thế nào? Phàm chánh-trị trong một nước, tất phải có một chỗ trung-tâm, làm -điểm. Thời đại-chuyên-chế ngày xưa lấy vua làm trung-tâm điểm, nay không

hợp thời nữa; nay đã gọi là Dân-quốc mà trên nền chính-trị, nhân-dân có chút thế lực gì không? Còn các giai cấp, như là hạng lao-động, lại càng ấu-tri là thường. Nhân dân mà không có đủ năng-lực làm trung-tâm điểm cho nền chính-trị, thì chánh quyền phải bị bọn quân phiệt lung đoạn là lẽ tất-nhiên. Vậy muốn cho năng-lực chánh-trị của nhân-dân phát triển thì trước phải phải tạo thành một cái nền trung-tâm điểm chánh-trị mà sau hiến-pháp mới có chỗ dựa-thuần, không sụp vào con đường xe ập như năm đầu và năm thứ hai của Dân-quốc trước. Đây là chính cách biện pháp mà tôi chủ-trị để giải-quyết chỗ căn bản trên nền chính-trị.

— Tiền-sinh ở Bắc-bình này có nhiệm vụ gì khác nữa sao?

— Tôi có con cháu học tại đây, nên tôi thường ở đây. Đối với vấn đề chánh-trị, tôi không phải chủ cái thuyết «liều-cực»; còn về phần cá nhân xuất xứ thì tôi chỉ xem chỗ chủ-trương có đồng cùng không mà đoán định. Gần đây phát kiến được một cái định luật «Vũ-trụ với Nhân-sinh», nên có làm một quyển sách «Bất triệt đề nguyên lý». Tôi tin chắc rằng chỗ kiến giải ấy có bổ-ích cho xã-hội nhân loại mà về hiện tình rắc rối của thế giới ngày nay thì lại là phương pháp «chính-giới» (nghĩa là gốc có chính thì ngọn mới thẳng, nguồn có sạch thì nước mới trong). Còn sự chủ-trương «chánh-dảng chánh-trị» chẳng qua là việc cứu vãn trong một thời, vì toàn thế-giới ngày nay, cũng chưa có chế-độ nào gọi được là chế-độ mưu lợi hoàn-thiện...»

Xem mấy lời phát biểu chánh kiến của Lư-tín trên này, thì ta thấy rằng chỉ một đoạn ngắn-nhắn đơn giản như thế mà về một thời cuộc Trung-hoa, chánh-trị chủ trương có nhất định, mà cái nhân quang sáng suốt, lại soi thấu đến toàn cuộc xã-hội trên thế giới ngày nay. Ngoài đám trọng yếu nhân vật kia mà có người có định thủ định thức như thế, không phải là một người đáng chú ý trong bao nhiêu người bằng quan khác sao? Ai mà xét thời cuộc một nước nào, cần phải xem xét đến ngôn-luận ý-kiến của số nhiều người bằng quan, không nên hạn định trong những người dương cuộc mà cho là đúng đắn được vậy.

M. V.

(1) Đảng-trị này là nói các đảng chính-trị chánh-chính như ở các nước văn minh kia.

Chuyện một nàng đào hát ngoài Bắc

(Tiếp theo)

— Người có hạnh-kiểm sao lại bỏ cha mẹ mà đi? Đối với công-ân đường đức, không lo báo, thế nào gọi là hiếu?

— Tình-cảnh trong gia-dinh thường thường có những điều huyền bí vẫn cái mà người ta không hiểu, chứ «Hiếu» rõ ràng là không có nghĩa. Nàng Bích-Hà chính đã phải nằm trong một cái tình cảnh như thế. Anh lại còn là cái thời kỳ của người mình! Khi nàng còn nhỏ, chưa kiếm ra tiền, thời cha mẹ nàng biết lo làm ăn. Đến lúc nàng đã làm ra được ít nhiều tiền, thời cái tình siêng năng của cha mẹ nàng bởi đó mà biến đi mất. Cha nàng đã không chịu làm việc mà lại sinh uống rượu; uống rượu ít thì lại thêm hát a - phiến. Tiền lương nàng không đủ tiêu, lại ép nàng tiếp khách riêng để kiếm xu. Nàng không chịu, lại đập đánh day dọa! Một bên hôn-phận đối với gia-dinh, một bên hôn-phận đối với phẩm-giá, với hạnh-phúc riêng mình, tôi dám chắc trước khi bỏ đi, một người có tâm địa như nàng đã đã nhiều phen cân-nhắc rồi, lẽ đâu còn để đến ngày nay cho chúng ta chỉ về.

— Vậy thì nàng bỏ mà đi vào đâu?

— Nói về hạnh-phúc, vật gì lại cao hơn một cuộc tình-ái hoàn toàn? Một người có thông minh như nàng Bích-Hà thì phải mơ màng đến một cuộc ái tình như thế. Số là ở rạp hát Quảng-lạc buổi ấy, có người kép hát có tiếng. Vì đồng-âm đồng-khí mà hai bên đã gây thành một mối đồng-tâm. Nàng Bích-Hà bỏ trốn đi c'lon là đi với người kép hát ấy.

— Ở đó mà hát thì có gì ngăn trở đến cuộc ái-tình mình mà phải đi?

— Anh còn là gì nhân-vật Hà-thành ta: Quyền cao chức trọng có, tiền văn bạc mướn có, mà phần nhiều đến là những người chỉ biết sự sướng của mình chứ không nghĩ đến nỗi khổ của kẻ khác. Khi nàng Bích-Hà còn ở Hà-thành chắc anh cũng biết, đêm nào lại k'ông có xe ngựa chờ chực trước cửa rạp hát. Nếu cuộc ái-tình kia ở rạp hát trước mắt công-chúng, thời chắc 1) An của người kép hát đã không còn, mà p'ân của nàng cũng không yên. Trong gia-dinh đã không vui-tho, giữa xã-hội lại bị day-vò, nên vật cá mà đi là phải.

— Nàng cùng người kia đem nhau đi đâu?

— Đem nhau về Hà-nam là quê quán của chàng kép-hát. Cười hỏi đầu đó xong, nàng một niềm hồi-bồn-phân làm đầu, chàng lấy nghề dạy đàn làm sinh kế. N'ưng chàng vốn có thói chơi bời, tình nết đã không hay mà làm địa cũng làm -thường. Dần dần những lời ngon tiếng ngọt khi trước đều đổi làm những câu giận chuyện bời. Nhiều lúc thân nàng lại còn phải chửi cái nỗi đắng cay trước ngon roi nhàn với! Tình-cảnh như thế được hơn năm năm, một hôm nàng nói với chàng rằng: «Hôn-phối chẳng qua là một lần thực-nghiệm nhân-tình. Thực-nghiệm mà không đáng với ư -thực-thời phải xóa. Trong cuộc hôn-phối của ta, hơn năm năm thực-nghiệm đã tỏ cho ta biết rằng ái-tình của ta chỉ là mộng-tưởng. Bởi vậy, tôi định ngày mai (tôi sẽ

Tình hình Trung-kỳ và Bắc-kỳ

Trung-kỳ

Tin ngày 18 Octobre 1930

Arip. — Quan Đồn Đô-lương cho bay rằng hai tên lính lệ đồn Đô-lương gặp ở làng Thanh-tân (cách Đô-lương 13 cây số) một nghìn dân biểu tình. Một tên lính lệ bị thương; còn tên kia thì bị họ bắt. Một toán lính tiếp cứu giải tẩn được dân biểu tình. Một người dân biểu tình bị bắt và một người khác toàn chống cự bị giết chết.

Một đôi lính đồn Con-Cương đi tuần ở Nam-sơn, bắt được 14 người. Một đôi lính khác đi tuần ở Cu-Phu (cách Đô-lương 15 cây số) bắt được 13 người.

Một đôi lính-khố-xanh đi tuần trong huyện Nghi-lộc, bắt được 9 người.

Tin ngày 19 Octobre

Hôm 18 Octobre, lúc 17 giờ, 2000 dân biểu tình đánh nhà T vương-chánh-Thương xá. Lính khố-xanh giải tán được; bắn chết hết 7 người.

Một toán đảng viên công-sân khá đông định đánh làng N an-khoa, thấy lính lệ đương đến, liền bỏ vào núi.

Ở Hà-tĩnh, lính khố-xanh vẫn cứ đi tuần tuần.

Ở Phan-thiết, hôm 20 Octobre, họ đánh viên Công-sân bị bắt.

Tin ngày 20 Octobre

B. Đ. P. — Một rồi khá đông công-sân kéo đến chợ Đình thuộc làng Trung thôn huyện Nghi-lộc (Nghệ-An).

Lúc bấy giờ chợ đương họp, người mua bán tập nập. Đảng viên Công-sân bừa bãi vẩy chợ, cầm có đồ ở bốn góc chợ cầm không ai được ra. Rồi một người đứng lên trên một cái bàn cao diễn thuyết. Người diễn thuyết che mặt lại để cho công chúng không nhận diện được.

Người thu thuế lập tức báo huyện; quân lính đến thì chợ đã tan, cuộc diễn thuyết đã hết.

Đảng viên Công-sân ở vùng này lại làm lễ truy-diệu các người bị chết trong các cuộc biểu tình. Chàng reo hò, đốt pháo, nhảy múa, vỗ tay, khi nào thấy lính đến thì giải tán, không xảy ra việc xung đột gì cả.

Quan trên còn cho để phòng riết để bắt những tay thủ xướng.

Bắc-kỳ

Tin ngày 21 Octobre

F. J. — Sớm hôm qua một toán độ hai ba trăm dân biểu-tình nhóm hiệp gần huyện lỵ huyện Bình-lực (cách Phủ lý sáu cây số và cách ga Bình-lực vài trăm thước).

Quan địa phương liền tin cho quan Công-sứ tỉnh biết. Lính đến dẹp. Dân biểu tình thấy lính đến thì tự giải tán ngay.

Một tên thanh tra mới thám đi tra ở Bình-lực, đã có bắt nhiều người.

đi nơi khác.

— Đi vào đâu nữa?

— Nàng đi về miền ngược làm cu-ly kiếm ăn trong một sở đồn điền. Sau lại giữ con cho một người dân địa. Từ ba năm nay, vì có lưng vốn ít nhiều, nên có lập được ở Lạng-sơn một nhà trường dạy âm-nhạc. Năm ngoái, lên Lạng-sơn chơi, tôi có đến ra mắt nàng. Trong khi bàn vấn đề âm-nhạc, nàng có nói: «Vũ-trụ là một cuộc âm-nhạc vô cùng lớn. Ngoài tiếng đàn gong sao, tôi không chắc có cách xử thế gì có thể hợp với thiên-đạo.»

B. H.

Cuộc hành trình CỦA MỘT NGƯỜI PHỤ QUÀ LÂM MỎ BÊN LÃO

Còn nhớ lời ký vào kỷ cuối hạ đầu thu, cảnh trời mát mẻ, khi sắc êm đêm, ngày đẹp mình nhàn, nghĩ đến cái bước giáng hồ, lòng thêm sôi nổi, nhân lại thấy có người mô phỏng sang Lào, thừa hưởng bỏ nhà ra theo chủ mỏ.

Những tưởng qua đó làm miễn hạn, kiếm món tiền để đi đây đi đó, cho bước giáng hồ thêm rộng, cho biết nhiều cảnh trí của bầu trời, khi về nói với anh em cũng đáng thêm món quà vui; nhưng không ngờ bở thời chưa hết, tưởng gian truân vẫn diễn bên mình.

Ra đi hôm ấy là 20 tháng chín, đi tàu đêm về Vinh, nghỉ ở Vinh; 8 giờ tối hôm sau đạp xe hơi đi Sa-vân-na-két.

Chú chủ mỏ này tên là H. Q. chừng như cũng mới ra làm, nên không có điều chi đáng kể như mấy bác chủ mỏ cụm mô đi Táo Đáo cùng Nam-kỳ cả, nên cuộc hành trình chúng tôi hết thấy đều vui vẻ.

Tiền hành trình anh em đã nhận, xe đã đón kìa, chân bước lên xe là H. Q. đã tròn phần nóc.

Hơn 30 người trên xe, vừa chật, vừa bị khí nóng của xe xông tới, bức quá, tôi phải cùng mấy người phụ xe treo lên trên nóc.

Ngồi trên xe mà có lòng lo, lo là lo cho bấy nhiêu người, rồi bị xe hỏng thì sao thoát nạn đối với xe hỏng rừng xanh, chủ tài vô ý, hăm bấy nhiêu người vào suối nhưng nào có giám nói ra, thôi thì:

Lo thì ta cứ để tâm, Đến đâu hay đấy tình giận cũng xong.

Xe từ Vinh n'ò đang tới chày sáng đêm, sáng mới nghỉ, cơm nước xong lại chày. Ngồi trên mai xe, nhờ bóng trắng chiếu sáng, tôi nhìn hết phần này, trông sang phía khác, trời thu, cảnh thu, khi sắc thu, những cảnh tượng chung quanh làm con mắt làm cho tôi khoái chí vô cùng, lại nhờ được chủ «ét» thấy tôi hăm xem phong cảnh với thú nước non, những nơi đẹp nơi hay đều chỉ cho tôi biết cả. Tính ra từ Vinh đến Sa-vân cũng nhiều chỗ nghỉ, nhưng có một vài chỗ đáng nhớ.

Vào quãng ba bốn giờ chiều, xe đang âm ỉm chày, mắt tôi đang nhắm nhắm nhìn ra mà thì phương trời, bỗng thấy chủ «ét» vỗ vai tôi mà rằng: «Này ông, chỗ này mới thú n. Tôi với tôi: Đây là đầu kia? — Đây là Đèo Ngang.

Đèo Ngang! thoạt nghe thấy hai tiếng Đèo Ngang, tôi sững sờ cả người. Trời ơi! mình xưa nay cũng từng đọc bài thơ «Qua Đèo Ngang» của bà huyện Thanh-Quan, cái bức tranh mộng tưởng kia mấy lần ao ước được gặp, để công nhau to nhỏ đôi câu, ngày nay tình cờ chẳng hạn mà nên, mừng kỷ kẻ sao cho xiết.

Đi từ Vinh đến đây người tài xế thấy tôi vui người cũng dễ lòng yêu nể, nhờ thế tôi nói cho xe đi lại, đã dưng ngắm cảnh đèo.

Đứng mà xem, thực là «cây chen đá là chen hoa, ... lom khom dưới núi tiền vài c'ô», bức tranh mộng tưởng bấy lâu ước ao, ngày nay mới mục kích.

(Xem tiếp trang ba cột 3)

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

Mấy đều thương xác cùng ông Phan-Khôi về

CÁCH ĐẶT CÁC QUẢN TỪ

Trong phép làm văn
(Tiếng CÁCH, NHỮNG, MẤY, v. v...)
(Tiếp theo)

Tôi đã chỉ chỗ ngộ-nhiệm trong thuyết của ông Phan-Khôi, nay nói về công-dụng mấy chữ ấy, như là chữ «**Những**», so sánh với nhau và tham hợp cả phép văn Tây và phép văn Tàu cho rõ nghĩa thêm, gọi là bổ chú thiếu sót trong thuyết ông.

Trên tôi đã nói «**Các**» là chỉ chung, bao quát, là tuyệt đối; «**Những**» là chỉ phần, tách hẳn ra, là tương đối. «**Mấy**» thì khi chỉ gồm, khi chỉ phần mà không có ý hạn định chắc chắn.

Ấy là đại đoạn cái chính nghĩa. Theo cái lệ ấy chỉ mở đầu nói mấy chữ ấy trên một danh từ nào thì trong trí người nói đã có phần biệt, như nói: Các nước văn minh có nhiều nhà văn hào có xây tư tưởng mới thì trình độ dân trí tiến tới mau chóng.

Ấy là chung, nói bao quát, không có ý chia rẽ. Nếu dùng chữ «**Những**» thay chữ «**Các**»: Những nước văn minh có nhiều nhà văn hào có xây tư tưởng mới thì trình độ dân trí tiến tới mau chóng. Ấy là chung, nói bao quát, không có ý chia rẽ. Nếu dùng chữ «**Những**» thay chữ «**Các**»: Những nước văn minh có nhiều nhà văn hào có xây tư tưởng mới thì trình độ dân trí tiến tới mau chóng.

«**Những**» và «**Mấy**» đều là chỉ phần, song có khác nhau. Ví dụ:

a) Những trò bị đuổi là «**Mấy**» trò bị tình nghi. Chữ «**Những**» đó có hạn định mà chữ «**Mấy**» có hơi thả lỏng, nghĩa là còn có trò cũng bị tình nghi nhưng chưa bị đuổi, đứng ở trong chữ «**Mấy**», mình chỉ nói những trò bị đuổi mà thôi. Trái lại đối với hai chữ ấy đi: «**Mấy** trò bị đuổi là những trò bị tình nghi», thì chữ «**Những**» đây lại xu hướng về tình nghi vì có trò bị đuổi mà không bị tình nghi ở trong chữ «**Mấy**» thả lỏng trên.

b) Trong các khoản hóa ước năm

1884 mà mấy điều tôi kể dưới đây là quan hệ về việc nói từ Trung-kỳ. Chữ «**Mấy**» đó là nói một cách nhẹ nhàng như kể thường mà thôi, chủ trọng là tại chữ «**quan hệ**» dưới mà không phải tại chữ «**Mấy**». Như đời lại: ... các khoản hóa ước mà những điều tôi kể dưới đây, thì cái ý quan hệ đã tỏ ra nơi chữ «**Những**», vì có ý tách hẳn các điều không kể kia ra ngoài, chỉ nói «**Những**» điều sẽ kể, gọi người ta chú ý đến.

c) «**Mấy**» đều sai như thế mà đem giơ người ta sao? Tiếng «**Mấy**» nói một cách êm. Cũng câu ấy mà nói: Những điều sai như thế mà đem giơ người ta sao? Tiếng «**Những**» có ý nặng gắt như là mắng.

Theo nghĩa nói trên thì chữ «**Những**» chữ «**Mấy**» còn có thể thay đổi nhau nhiều, nhưng đã thay thì ý có khác.

Còn mấy chỗ sau này thì lại không thay đổi nữa được nữa:

d) Đầu bức thư: Được thư ngài lại đặt viết mấy lời thưa lại....

Cuối bức thư: «**Mấy**» lời thành thực xin ngài lượng xê.

Hai chữ «**Mấy**» đó không thay chữ «**Những**» vào được. Vì vừa chỉ gồm, vừa chỉ phần (cả «**Mấy**» trên là nói bao quát nói chung mà chữ «**Mấy**» sau là gồm tóm lại). Trái lại như câu dưới đây thì «**Mấy**» lại không thay cho «**Những**» được:

Ấn rồi ngồi không cứ nói những chuyện bà lạp. Khéo nói những chuyện ngoài trời. Chữ «**Những**» ấy là chỉ sát vào, có ý gắt, nên không thay chữ «**Mấy**» nhẹ nhàng bình thường kia vào được.

Mấy câu «**những**» gì? Anh làm «**những**» chuyện gì? Chỗ này thì «**Mấy**» cũng không thay được.

«**Các**», «**Mấy**» và «**Những**» khác nhau như trên đã nói, chứ không phải tại điểm được cùng không: điểm được, mình chỉ, ám chỉ, dịch chỉ và phẩm chỉ, vì tùy cớ dĩa ý người nói

có phần biệt cùng không mà thôi. Ví như:

Các ngài nghe diễn thuyết hôm nay, so với các ngài nghe hôm trước có trái lạ hơn. Hai chữ «**Các**» so với nhau mà bên nào chỉ bao quát bên ấy (Cũng câu ấy mà thay chữ «**Mấy**» tuy có ý chỉ gồm không hạn định như chữ «**Những**», song cũng khác chữ «**Các**», vì trong tiếng «**Mấy**» mình chỉ đó hoặc có người trong lọt ra ngoài, hoặc người ngoài lọt vào trong; trong ý mình không như định chỉ bao quát và chỉ tách hẳn ra, nên nói «**Mấy**».

Về cách phân biệt trên, tôi lại tham với phép văn Tây và văn Tàu thì cũng hợp nhau:

«**Các**» là Tous les, 各 諸 凡, chỉ bao quát, chung. Như nói: Toutes les nations civilisées, Tous les assistants 文明諸國, 聽者諸君. Tous les articles du traité de Pékin 北京條約各款. thì dùng «**Các**», vì chỉ soát. Còn nếu có ý phân biệt và chỉ phần thì dùng «**Những**» và «**Mấy**» tức là: ces, des, ceux, ces 此, 者, 所, 之, 凡 (chữ phạm tây chớ mà dịch được cả ba tiếng «**Mấy**» «**Các**» «**Những**»):

Ceux des élèves du collège Quốc-Học qui ont été arrêtés sont des suspects. (Chữ «**Ceux**» tức là «**Những**», des tức là «**Mấy**» 在 化 國 學 之 諸 生, 其 被 逮 者, 皆 猜 疑 也, 或 凡 被 逮 者, 皆 猜 疑 也.)

(Tiếng «**phẩm**» 凡 dùng như «**những**», có chớ dùng như «**các**» «**mấy**» được, song phải có câu tiếp theo sau danh từ đó để chỉ.....)

Il pleuvait avec précipité, reculent vite. Những kẻ tôi mau thì lui lại chóng.

Đây là kể qua cách tham hợp của tôi như thế, các người đã thâm tây học có lẽ rành hơn nữa.

Trên nói chớ sai lầm sót thiếu trong mấy câu giải nghĩa của ông, nay lại thấy được một chỗ ông dùng sai trong bài ấy về câu ví dụ:

«**Sắp** con nít bán báo, đợi những người làm việc ở trong một số kia đi ra mà nói rằng: Phụ nữ tân văn «**mấy**» thầy.» Câu ấy chữ «**Những**» dùng sai, vì ý ông định nói «**Những**» là phẩm chỉ thành cố đặt cho hợp

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU VIỆN

BIÊN-BẢN NGÀY 17 SEPTEMBRE NĂM 1930

Buổi chiều (tiếp theo)

Ông Nguyễn-trung-Thành. — Buồn báo to có cửa hàng phải trả thuế môn-bài là phải, nhưng buồn hàng vật, thợ mộc, thợ rèn, đánh thuế môn bài không đáng.

Ông Lê-tấn-Yết. — Thuế môn bài ở Faiso và cả tỉnh Quảng Nam nặng lắm. Ông Chánh phòng Nhì. — Phải, trong nghị-dịch có từ 17 hàng buôn không phải chịu môn-bài. Các ngài xét xem sự đặc lực của thuế môn bài còn hơn các thuế khác mới thì hành cho người Nam. Và thuế ấy không phải toàn dân phải chịu, nếu người nào bị thuế nặng thì cứ làm đơn mà kêu.

Ông Trương-trung-Cần. — Năm ngoái viện chúng tôi đã làm giấy xin đánh nhẹ cho người Anam và xin được đánh môn bài cho các nhà buôn nhỏ, vốn dưới 1.000\$00, thế mà nhà nước cứ đánh, nay xin chắc lại nhờ yêu cầu năm ngoái. Ông Hồ-thanh-Châu. — Bởi sao thuế chợ không trước vào sổ sách?

luật ông mà sai luật tự nhiên: Dưới nói trong một số kia, thì là cái bao quát, không có gì lớn vào, nên nói «**Các**» là phải, là tự nhiên. Về «**các**» ấy mà nói «**Những**» phải có mấy lẽ: 1 là sự lẫn với số khác, đứng về mặt tương đối, hoặc thấy rõ, hoặc hiểu ngầm.

2) là trong các người làm việc ấy có mấy người mua báo mà trong ý đưa con nít đó, muốn tách riêng ra cho khác với mấy thầy không mua báo kia thì mới nói «**Những**».

Còn câu sau: «**Phụ nữ tân văn, mấy thầy**», ông cũng không bắt là quấy được vì có mấy lẽ:

1) như trong ý nó rao trước, không biết người nào mua người nào không thì nói bao quát, «**các**» «**thầy**» là phải, không nói «**Những**» được; mà nói cho nghiêm túc, thì cũng không nói «**Mấy**» được.

đám các thầy ấy, có người mua có người không và có người đã mua trước thì nói «**Mấy**» là phải, vì tiếng «**Mấy**», lời nhẹ, không hạn định nên nói gồm, nói phần cũng được. Nếu như đưa con nít có ý đòi tiền báo thì dùng chữ «**mấy**» vào một vài thầy nào thì được rằng: «**Mấy**» thầy mua báo tôi tiền, xin trả cho tôi!!

Ấy câu ấy ông dùng chữ «**Những**» sai mà bắt chữ «**Mấy**», cũng không nhầm.

Mấy đều tôi thương xác cùng ông đó là vì phép làm văn là phép chung, chớ không phải việc riêng, vậy nếu ông xé lại mà cho là đúng, là phải, thì xin tôi xin cái qui tắc để giải nghĩa trước; bằng có chủ nào tôi nói sai, ông cứ trả lời lại. Sau cũng còn một vài ý kiến về mấy chữ: «**mấy**», «**các**», «**mấy**», «**mấy**», sẽ lần lượt nói sau.

Minh Viên

Ông Chánh phòng Nhì. — Dem vào ngân sách hàng tỉnh.

Ông Đình-đoan-Sắc. — Sao ngân-sách hàng tỉnh chưa lập mà để bỏ khoản thuế chợ trong ngân sách Trung-kỳ ra.

Ông Chánh phòng Nhì. — Đó mới là hai bản dự thảo: một bản dự thảo ngân sách Trung-kỳ năm 1931, một bản dự thảo ngân sách hàng tỉnh năm 1931. Nền biết cái ngân sách hàng tỉnh cũng là một phần của ngân sách Trung-kỳ, không nên tưởng rằng việc cải cách dự trữ đó đã thực hành rồi, những bản dự thảo đó sẽ bắt đầu thi hành từ năm 1931.

Ba Tiền ban đưa tờ trình về các khoản thu, khoản chi cho Viện xét, Toàn viện xin cái ở ngân sách mấy khoản sau này:

Chi tiêu kinh tế	
Chap. 35, Art. 3	
Xin bổ số tiền mua trùng làm của số nuôi tằm ở Vinh và ở Qui-Nhơn (chap 35, art 5)	30.000\$00
Xin bổ số tiền thưởng dùng cây máy (prime de monoculture) (chap 35, art. 6)	12.000\$00
Xin đưa khoản chi-tiền về số Du lịch cho ngân sách Đông-Dương (chap 41, Art. 2)	17.550\$00
Tu bổ đường Thuộc địa	
Xin đưa về ngân sách Đông-pháp (chap 41, Art. 9)	143.550\$00
Chi tiêu về số du-lịch, xin đưa vào Ngân sách Đông-pháp (chap 41, Art. 9)	7.000\$00
Cong số tiền dự ra được là	200.100\$00
Xin chia số tiền dự cho các khoản như sau này:	

Chi tiêu xã hội
Thêm cho việc tiêu về Cao-đăng Tiêu-học để mở thêm lớp ở trường Vinh và ở Qui-Nhơn cho có đủ chỗ

HIỆU NẤU DẦU, CHẾ NƯỚC - HOA, DẦU - THƠM VIỄN-ĐỆ ĐÔNG-HỚI

Đã phát hành thêm:

MƯỜI - THƯƠNG

là một thứ nước-hoa-cốt dùng mười chất thơm đặc-biệt chế lại. Giá bán lẻ ở mọi nơi, mỗi lọ: 0\$20.

Mới thật là tốt! Mới thật là rẻ!

Giá si đối với nhà buôn cùng nhà đại-lý, tính một cách như về mấy món khác của chúng tôi, nghĩa là bằng nửa

Mỗi hộp giấy đựng 12 lọ (1 tá); vậy lấy hẳn tá mới tiện. Mua một đôi tá, nên đôi khi nhơn dịp lấy hàng gì gửi luôn một thùng mới đôi tiền gửi.

HẠ GIÁ

Thuộc PHONG-HÀN HÒA-GIẢI của hiệu Tham-Thiên-Đường trị chứng sốt rét, cảm, cúm rất thần-hiệu, nên được nhiều người tin dùng và bán chạy lắm. Lúc trước mỗi gói giá 0\$35, bây giờ chỉ bán 0\$30 thôi.

này sẽ có ông Ga-loa đọc một bài chúc từ ».

Lúc bấy giờ chuông đồng hồ đánh hai tiếng.

Con Bé-rin liền nói: «**Đã** đúng hai giờ rồi, ông hãy đưa tay con dể ra ».

Hai ông cháu vịn nhau ra đến thăm thì tiếng vỗ tay ở khắp vườn vang như pháo nổ. Mấy người đại biểu cho mấy làng đều bước lên thăm; một ông già, làm thợ chài chỉ gai, bước đến đọc bài chúc từ: bài chúc từ này chúng tôi đọc sẵn và đã bắt ông già này lặp đi lặp lại từ buổi mai đến giờ không biết mấy chục lần, thế mà bây giờ ông còn không nhớ một chữ:

«**Thưa** ngài... hôm nay chúng tôi đến đây là để... là để chúc mừng ngài... mừng ngài được... »

Ông không sao nhớ được, cứ dơ tay lên ra bộ. Chàng ở dưới thăm vì xa cách không nghe được chỉ thấy ông múa tay tưởng là ông đang đọc tờ chúc từ. Nhưng ông

đã quên rồi, lấy làm bực bội vô cùng! Nhưng tôi mà đến đây là để để thay mặt cho tất cả anh em thợ thuyền mà chúc mừng ngài, cảm tạ công ơn ngài hết lòng hết sức ».

(Còn nữa)

CHỈ CÂY NƠI MÌNH

(PHIÊU-LƯU VÀ XA-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác giả: HECTOR MALOT
GIANG-HA dịch:

Số 84
Chương thứ bốn mươi
(Tiếp theo)

— ... Bè con sẽ nói, và làm cho ông thương đến mẹ con. Bấy giờ để chuyện ấy một bên đã. Chẳng con từ già Án-Đô mà đi về Pháp, đi qua đến Xuy-ê thì cha con bị mất trộm cả tiền bạc đem theo. Đáng lẽ phải về Pháp, nhưng bấy giờ hết tiền chúng con lại đi lly lập, vì đi lly lập thì đường gần hơn, liền li tiền hơn. Qua đến Á-tên thì cha con sản có bộ chụp ảnh, bên đem ra chụp trước để kiếm tiền mà nuôi chúng con. Cha con lại mua một cái xe, một con lừa — con Bè-ly-ê mà sau cứu sống cho con đó — rồi ba chúng con đi đường bộ mà về Pháp; dọc

đường cha con chụp bóng cho chúng mà kiếm tiền. Nhưng nào có chụp cho ai được mấy cái đâu! và lại đường thì khó đi, mỗi ngày con Bè-ly-ê suýt chết không biết mấy lần. Con đã nói vì sao cha con thợ bệnh. Hôm nay con xin ông đừng bắt con kể lại cái lúc chết của cha con làm gì, vì con không thể kể được nữa. Khi cha con không còn sống với chúng con nữa, thì hai mẹ con phải cứ việc theo cái hành trình đã định mà tiến hành. Khi con cha con thì tiến làm ra đã li, mà đến khi cha con mất rồi hai mẹ con con lại làm ra li nữa. Để chúng tôi con sẽ kể hết những sự không khổ của hai mẹ con từ tháng mười một cho đến tháng năm, đương mùa đông, mà đến cho được Bè-ri. Ông Pha-bê-ri đã nói cho ông biết vì sao mẹ con phải bỏ mạng ở nhà lão Gê-ran-đơ-xén; sau rồi con sẽ thuật cái lúc làm chúng ấy cho rõ thêm về những lời mẹ con cần dặn phải gắng về đến đây, cho ông nghe ».

Khi con Bè-rin đương nói thì khản trong vườn đầy cả người, tiếng ồn ào đưa vào đến tai ông Vũ-phần. Ông nói: «**Chuyện** gì vậy con? »

Con Bè-rin chạy lại cửa sổ xem, khắp trong vườn trong những đường đi, đều đầy đầy thợ thuyền, nào đàn ông, đàn bà và con nít, ai nấy cũng ăn mặc sửa soạn; ở trên ngọn cây, trên nhà mái lại đầy cờ phất vấp đung. Trước đến ông Vũ-phần sau bấy ngàn con người chen lẫn, thành mới có cái tiếng ồn ào làm cho ông Vũ-phần bỏ cả câu chuyện tha vớ của con Bè-rin mà hỏi. Ông hỏi lại một lần nữa: «**Cái** gì vậy con? »

Hôm nay là ngày lễ sinh nhật của ông, nên tất cả thợ thuyền trong các nhà máy sẵn sàng chúc mừng ông và để cảm ơn ông về những chuyện mà ông đã làm cho họ.

— Thật vậy à! thật vậy sao con? Ông liền chạy lại cửa sổ nhìn là có thể trông thấy được. Khi chàng

thấy mặt ông, thì tiếng thì thò ở cụm này qua cụm khác lại làm thành một cơn ồn ào dữ dội hơn nữa. Ông Vũ-phần nghe tiếng ồn ào mới biết chúng là đông, và lần này là lần đầu ông mới rõ cái sức mạnh vô địch của tất cả thợ thuyền hiệp lại. Ông xây lui nói với con Bè-rin: «**Nếu** tất cả này ngàn người này mà có thù hằn gì cho ta thì cũng đáng ghê cho ta thật! »

— Phải, nhưng bấy giờ họ về một phía với ta vì ta về một phía với họ mà chăm nom săn sóc cho họ.

— Vậy chính là công nghiệp của con đó, con ơi! vì đem cái quang cảnh hôm nay mà so với cái quang cảnh nhà thờ trống không khi làm lễ cầu hôn cho cha con, thì là một trời một vực.

— Cái chương trình khánh hội của họ đã sắp đặt như thế này: đến hai giờ thì con dắt ông ra trước hiên đến, ở đó thì ai cũng đều trông thấy ông cả; mỗi một làng thợ đều có cả một người ra lên thêm chúc mừng ông; và trong mấy người

<https://tieulun.hopto.org>

tướng Hoàng vua đến thi nghị - viên
Cổng-sân bộ phải đối nghị.
Thủ tướng ông đang leo lên dền dân
đọc tờ tuyên bố. Tờ tuyên bố 5 đầu
hết nói về tình hình kinh tế khu vực
của thế giới; sau đây là 5 đầu chương
trình kinh tế và tài chính nói rằng
chương trình này có thể trở nên được tình
hình kinh tế khu vực của thế giới hiện
tại. Về ngân sách thì ngân sách năm
mỗi năm mỗi giảm, trong năm nay thiếu
cũng đến từ 450 đến 600 triệu mao
vàng. Về chính - phủ phải vay ngoại
quốc. Về vấn đề ngoại giao thì Thủ
tướng nói hãy theo chính sách hòa bình
mà lấy lại tự do và quyền lợi bình đẳng
quốc gia, và kết thúc lo hệ về - hu quốc
gia.

Vấn - đề quốc gia tại Hạ-nghị-viện Đức

Berlin, 17 Octobre - Viên Bộ trưởng
bộ tài-chính Dietrich tuyên bố rằng hiện
nay Đức mắc nợ đến 1.213 triệu mao
vàng nhưng phải vay thêm để bù số
thiếu trong ngân sách. Viên Bộ trưởng
gọi nơi thiếu rằng vay thì vay mà chính
phủ không chịu chịu cho một ngoại
quốc nào một độc quyền nào hết.

Nghị-viện chuẩn y điều này rồi đưa
sang Hội đồng tài chính.

Tiếp đó, các nghị viên phản đối nói.
Một nghị viên cho ông Groener, Bộ
trưởng bộ Tài chính làm phản...

Đảng chính-trị ở Đức xung đột

Berlin, 18 Octobre - Đảng quốc gia
xã-hội và đảng cộng-sản xung đột nhau,
8 đảng viên cộng-sản bị thương ở Carl-
sruhe hôm qua, như một buổi hội
nghị của đảng quốc gia xã-hội, tại một
xã ra một cuộc xung đột rất dữ dội
ở Berlin. Lĩnh cảnh sát can thiệp, có
nhiều người bị thương, hai người bị
thương nặng.

ở Mỹ, người ta lo trừ nạn thất nghiệp

Washington, 18 Octobre - Nạn thất
nghiệp rất dữ dội ở Mỹ, nhiều Thượng-

ngại viên và Hạ-nghị viện thấy thế xin
cho ông Hoover được trọn quyền tìm
cách đối phó với nạn này.
Washington, 18 Octobre - Sau một
cuộc điều tra ở Washington, ông Hoover
đã cử một hội đồng tìm cách cứu giúp
những thợ thuyền thất nghiệp trong mùa
sắp đến.

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Bệnh Phòng-Tích dân ông, dân bà sức
tém thường hay bị, nhất là từ 25 đến 50
tuổi hay bị lắm, vì cơ thể họ, rứa say, rồi
nam tinh độc hoặc ăn uống đồ ngũ hay
tăm ngay nên thụ bệnh: gọi là Phòng-Tích
khí tinh hậu, thấy đầy hơi, tức cổ, tức
ngực, cơ thể không muốn ăn, ăn thì hay
vợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi
mệt bị uống 1, 2 lít, lần 4, 5 ngày, uống
không công phật, chứng bệnh ít thấy có
chịu hoặc khỏi ngay.

Một liều chia hai lần uống, giá: 10p 40
VÔ DÍNH TÁN, 178 bis, Route Lachtray,
HAIPHONG

AN TỬ Kim Liên nam 1926

TRUNG KỲ CHỈ-ĐIỂM:

HUẾ: Vinh-tường, commerçant

phủ Gia-Lang;

TOURANE: Tran - thị - kiem - Hayon

avenue du Musée;

TOURANE: Nguyễn thị-Huê, phố Đỗ

hữu Vĩ;

NHATRANG: Mộng Lương Thư Quán

TAM-QUAN: Hiệu ông Duyệt Chấn;

QUANGNGAI: Nguyễn ngọc-Anh, Thạch

Trụ, Mộ Đức;

QUANGNGAI: Chu Hoàng ở Sông Vệ;

VINH: Sinh Huy, phố Gare

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

Khắp cả kỳ có Đại lý bán cả.

HAY NHẤT TRỜI NAM

Nhà thuốc Nam - Thiên - Đường, số 46
phố Hàng-Thùng Nam-Định là nhà thuốc của người VIỆT-NAM
nghiên-cứu thuốc Nam thuốc Bắc rất giỏi, lại theo phép hóa-
học mà chế-tạo ra các thứ thuốc cao, dán, hoàn, tán rất thần-
hiệu, người Nam, người Tàu và người Tây uống thuốc rất
nhiều, ai cũng khen là thuốc rất thánh, lại có chế ra thứ
dầu NAM-THIÊN để chữa bá bệnh rất hay. Các tỉnh thành
khắp trong xứ Đông-Dương đều có Đại-lý bán thuốc NAM-
THIÊN-ĐƯỜNG cả. Ai cần dùng thuốc gì hoặc muốn
làm Đại-lý và muốn xem quyển sách ĐƯỢC-MỤC (catalogue)
thì cứ viết thư hỏi.

AI BỊ PHONG-THÁP ?

Ta phải biết sách thuốc dạy rằng: « Phong vũ bách bệnh chi mồi, thấp nãi lục
gâm chi nhất, phong gió ngoại nhập, thấp tòng nội sinh ». Đã bị cảm nhiễm lập
tức thân bệnh. Phàm như từ chỉ mỗi nước gần cột buồm, dạn sương, phủ châu,
dạn sương mỗi vai, mặt mũi nặng nề, chân tay co rút, cử động không được, đi là
khó khăn, thất te gia buồn, đêm đêm chẳng ngủ, mắt mờ mờ, lời nói ngọng
ngịu, tả tả hữu hữu, lén lén bất toại, chẳng được. Xét những bệnh nguyên ấy,
toàn do phong và thấp, khi huyết hư nhược và ngoài cảm phong hàn, trong
chứa đàm thấp, xâm nhiễm vào mình, chạy khắp ống xương mà sinh ra, nếu điều-tr
thật cách lâu ngày sẽ thành cố tật.

Nếu chứng bệnh như thế hãy dùng 1 lọ thuốc TAM-XA-HỒ CỐT-CAO, là một thứ
thuốc của thầy HOANG TRẠCH-PHỞ & QUANG-ĐÔNG đã lâu năm nghiên cứu, dùng tam-xa
hồ cốt, cùng các thứ thuốc quý để làm thành cao, chất thuốc hòa bình, bất hàn bất
nhiệt, có thể trừ phong trừ thấp cương-cổn kiện cốt, lưu thông khí huyết, bồi bổ
can-thận, có thể dùng 1 lọ lập tức khỏe mạnh như xưa. Không bệnh mà dùng tại
khí-lực càng thêm mạnh mẽ. Mỗi lọ 1.500. Bán tại hiệu:

NGUYỄN-TỬ dít SINH-HUY

Rue de la Gare - VINH

Mới về thêm mũ Fentre, Bérêt, Cosquette, Ô lấy, tất, Cravate cùng mũ bân trắng,
kaki vàng, gris, công nhân xếp nhiều lấy, lượt lấy kiêu Bắc, kiêu Trung, bán cả rất hạ.

MAGASIN DE SOIERIES TÂN LỢI

188-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bồn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải
như là: lenh, xuyến, trầu, cầm-nhung, cầm-chân v... Hàng thiết kế,
thiết bên, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trở. Bán lẻ
đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhật-ben v... Khăn đội đầu rút và
thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiết đẹp.

Trở bán sỉ và lẻ đủ các thứ hàng nhuộm của Tây hiệu "Teinture
Idéale" danh tiếng thuốc này ở Nam Kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thủy" của ông bạn chế-tạo chẳng khác
nào biscuits melanges choia của Tây, được nhiều người khen ngợi.
Bán lẻ mỗi hộp 0.50 tại bồn-hiệu này và ở các bồn-hiệu.

Ở Bắc - kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 120

Bonnai Haiphong, giá mỗi hộp là 0.50.

Bồn-hiệu muốn bán sỉ hay chiếu nam cùng các tỉnh Trung-kỳ và

Bắc-kỳ

Ở xa xin viết thư thương-nghĩ.

TÂN-LỢI

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

138-140, B⁴ Tổng-đốc-Phương Cholon

HÀNG TÔ LỰA

Nhà máy dệt FLACHET LEVANNHAN & Cie

ở Huỳnh-kim gần Bình-định

có dệt các thứ hàng toàn tơ giầy hơn hàng ngoại - quốc
nhuộm kỹ không phai màu.

để quí bà dùng: làm khăn choàng, hoặc may quần áo, có
nhiều, lụa, lanh, cầm-nhung đen trắng
các mùi;

để quí ông dùng: may áo mát hoặc áo lót thì có các thứ
lụa và nhiều, may áo-phục có Shanlung tơ

五支竹丸酒脫仙神
Làng chơi mắc bệnh phong tích, độc đâm
truyền nhiễm, hiện hình khác nhau: vào
xương gún, xương gún đau, vào thớ thịt,
mụn hiểm ngứa sinh ra, vào mạch máu,
ngứa tay da, thốn, sinh lỵ, tím lỵ, egbe
Tàu.

Các nhĩ hện chữa vào nhiều, chẳng qua
chỉ được một điều chằng hai,
Chưa hay tiết ngọc một loài, là làm một
chất ấy sai, bại liền

Thuộc Bạch - Trọc

Hiệu THÂN-TIÊN

Trị kiết mọi chứng van-truyền không sa

Nghĩa vào xương, thịt, trong ngoài

Đi hay đi lại lại hay đi lại

Lọc mạch máu lại có trong

Chưa thốn, rất sạch mà không độc sâu

Không cứ mới phải hay lâu

Uống ngay thuốc đó, mau mau! khỏi liền.

Mỗi lọ giá 0.50\$

Thư gửi cho:

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.

123 phố Khách NAM-ĐỊNH.